

Folketingets Lovsekretariat
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

18. marts 2020

Folketingets Kulturudvalg har den 5. februar 2020 stillet mig følgende spørgsmål, nr. 119, som jeg hermed besvarer.

Spørgsmål:

Vil ministeren kommentere henvendelsen fra Urban Community Design og Leadership om projektet "Oktober 1943 – fortællingen om redningen af de danske jøder" omdelt som KUU alm. del – bilag 79 og 88 og i forlængelse heraf oplyse, om ministeren vil tage initiativer for at sikre øjenvidneberetninger, og om der i regi af Kulturministeriet findes puljer eller lignende, der kunne bidrage økonomisk med en sikring af disse øjenvidneberetninger?

Svar:

Det er vigtigt for mig at understrege, at vi aldrig må glemme de mørke år under tysk besættelse, hvor antisemitisme, racisme, og intolerance var bestemt ved lov.

I har anmodet mig om at kommentere på KUU bilag 79 og 88.

Bilag 79 er en anmodning om foretræde i Folketingets Kulturudvalg vedr. projektet "Oktober 1943 - fortællingen om redningen af de danske jøder", Jeg har ingen bemærkninger til deputationsanmodningen.

Bilag 88 "Oktober 1943 – Menneskehed i Krise", er en projektbeskrivelse af det forsknings- og formidlingsprojekt om redningen af de danske jøder som ENIGMA og en række eksperter står bag. Jeg synes, at initiativtagerne bag projektet er med til at sætte fokus på et meget vigtigt emne.

I dag 75 år efter besættelsens ophør er det vigtigt, at vi fortsat tager ved lære af de rædsler, som den nazistiske ideologi førte med sig. Vi har et ansvar for, at også unge

mennesker, for hvem, krigen kan synes at være langt væk, får mulighed for at forholde sig til jødeaktionens historie, som også kan sætte nutidens antisemitisme og racisme i et historisk lys. Jeg synes, at idéen om at belyse de uformelle, mellem menneskelige kommunikationsnetværker gennem moderne formidlingsmetoder som podcasts og spil er spændende. Jeg er nemlig enig med initiativtagerne i, at tiden omkring 1943 tilhører os alle sammen, og at kulturarven forpligter.

Derfor har regeringen også truffet beslutning om, at der skal laves en national handlingsplan mod antisemitisme og har nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe med deltagelse af bl.a. Kulturministeriet. Arbejdsgruppen skal inddrage bl.a. Det Jødiske Samfund. I arbejdet med handlingsplanen skal vi bl.a. se på, hvordan vi gennem mere oplysning og viden om Holocaust, antisemitisme og om jødisk liv og kultur kan modvirke og forebygge fordomme i befolkningen

I beder mig derudover om at oplyse, om jeg vil iværksætte initiativer, for at sikre øjenvidneberetninger. For god ordens skyld vil jeg nævne, at hverken bilag 79 eller bilag 88 vedrører eller forholder sig til indsamling eller sikring af øjenvidneberetninger.

Som jeg ser det, er det kulturarvsinstitutionernes opgave at indsamle og bevare vores kulturarv. Ifølge de oplysninger jeg har fra Slots- og Kulturstyrelsen og Rigsarkivet er der rundt om på landets museer og arkiver allerede indsamlet og bevaret et betragteligt materiale. De uformelle kommunikationsnetværk er desuden systematisk belyst i dele af denne indsamling. Eksempelvis har Dansk Jødisk Museum med forskningsprojektet ”*Danske jøders krigsoplevelser*” foretaget en omfangsrig og systematisk indsamling af øjenvidneberetninger fra danske jøder, der flygtede i oktober 1943. På samme måde har både Museum Amager og Museum Nordsjælland indsamlet og formidlet beretninger fra både jøder og hjælpere i tiden omkring 1943.

Rigsarkivet har øjenvidneberetninger fra jøder, som flygtede til Sverige under krigen i Ole Barfoeds beretningssamling. Beretningerne er indsamlet efter krigen i forbindelse med et forskningsprojekt.

Det er således Slots- og Kulturstyrelsens vurdering bl.a. på baggrund af indhentet ekspertudtalelse, at for så vidt angår indsamling af øjenvidneberetninger vil det være vanskeligt at opdrive nye øjenvidneberetninger. I lyset heraf har jeg ikke planer om at iværksætte initiativer, som vedrører yderligere sikring af øjenvidneberetninger.

Afslutningsvist spørger I ind til, om der i regi af Kulturministeriet findes puljer eller lignende, som kan bidrage økonomisk med en sikring af disse øjenvidneberetninger.

Jeg tillader mig at tolke spørgsmålet på en sådan måde, at I spørger ind til, om der under Kulturministeriet findes puljer, som initiativtagerne kan søge med henblik på at opnå støtte til projektet ”Oktober 1943 – Menneskehed i Krise”.

Jeg kan oplyse, at der ikke umiddelbart er puljer på Kulturministeriets område, som projektet "Oktober 1943 – Menneskehed i Krise" kan søge. Det skyldes, at Enigma – museum for post, tele og kommunikation ikke er et statsanerkendt museum. De puljer, som Kulturministeriet råder over inden for museumsområdet kan alene yde støtte til statslige og statsanerkendte museer. På samme måde yder Kulturministeriets Forskningspulje, kun støtte til forskningsinstitutioner under Kulturministeriet, til idrætsforskningen samt til statsanerkendte museer.

Joy Mogensen